

શાળા વિકાસ યોજના

સર્વ શિક્ષા અભિયાન
સૌ ભણે સૌ આગળ વધે

સને - 2023/24

School Code :
School Name :
District Name :
Revenue Block Name :
Cluster Name :
Village Name :
PIN Code :
Habitation Name :
School Category :
School Management :
Type of School :

PRINCIPAL

SIGN

STAMP

SMC CHAIRMAN

SIGN

STAMP

શાળા વિકાસ યોજના માટેનું બાહ્ય સ્વરૂપ

1. દૃષ્ટિકોણ (Vision) : આરટીઈ અધિનિયમ, ૨૦૦૯ની જોગવાઈઓની સાથે સુસંગતતા સાધીને શાળાને કાર્યરત બનાવવી.
2. ઉદ્દેશ્ય : આરટીઈ અધિનિયમ, ૨૦૦૯ અને રાષ્ટ્રીય અભ્યાસક્રમ માળખાં (એનસીએફ), ૨૦૦૫ ના ગૃહીત સિદ્ધાંતમાં ઉપલબ્ધ કરવામાં આવેલા પ્રતિમાન અને માનદંડો મુજબ શાળાના આધાર-માળખાં, માનવ સંસાધનો, શિક્ષણની ગુણવત્તા, સમાનતા અને શાળાના સંચાલન ક્ષેત્રે સમય મર્યાદામાં રહીને વિદ્યાર્થી, શિક્ષકો અને શાળાના વાતાવરણના વિકાસને સુનિશ્ચિત કરવો.

નોંધ: અહીં આપવામાં આવેલ વિગતો માત્ર માર્ગદર્શન માટે છે. તેનો ઉપયોગ કરી દરેક શાળાએ શાળા વિકાસ યોજના તૈયાર કરવાની છે.

3. માનવ સંસાધન :

(એ)વર્તમાન પરિસ્થિતિ -શાળામાં નામાંકન થયેલા અને શાળા બહારના બાળકોની સ્થિતિ -

(I) નામાંકન થયેલ બાળકોની સંખ્યા (ધોરણ વાર):-

ધોરણ	પ્રાથમિક					ઉચ્ચ પ્રાથમિક			કુલ
	1	2	3	4	5	6	7	8	
કુમાર									
કન્યા									
કુલ									

(II) શાળામાં નામાંકન ન થયેલા બાળકોની સંખ્યા (ઉંમર પ્રમાણે):-

ઉંમર (વર્ષમાં)	6	7	8	9	10	11	12	13	14	કુલ
કુમાર										
કન્યા										
કુલ										

(III) શાળા છોડી ગયેલ (Dropout) બાળકોની સંખ્યા (ધોરણ વાર):-

ધોરણ	પ્રાથમિક					ઉચ્ચ પ્રાથમિક			કુલ
	1	2	3	4	5	6	7	8	
કુમાર									
કન્યા									
કુલ									

➤ શાળા છોડી ગયેલ (Dropout)બાળકો માટે એસ.એમ.સી ના પ્રયત્નો:-.....

(IV) વસાહતમાંથી ખાનગીશાળામાં નામાંકન થયેલા બાળકોની સંખ્યા (ધોરણ વાર):-

ધોરણ	પ્રાથમિક					ઉચ્ચ પ્રાથમિક			કુલ
	1	2	3	4	5	6	7	8	
કુમાર									
કન્યા									
કુલ									

➤ ખાનગી શાળામાં નામકન માટેના પરિબળો/કારણો (માત્ર ચર્ચા)

➤ સરકારી શાળામાં નામાંકન વધારવા માટે એસ.એમ.સીના આગામી વર્ષ માટેના પ્રયત્નો :-

100% નામાંકન થાય તે માટે સભ્યો પોતાના વિસ્તારમાં કામગીરી કરશે

(એ) છેલ્લા ત્રણ વર્ષના ગુણોત્સવના પરિણામો તથા લક્ષ્યાંક

ગુણોત્સવ 7/2017		ગુણોત્સવ 8/2018		ગુણોત્સવ 2.0 2020-21		ગુણોત્સવ 2.0 (2021-22) લક્ષ્યાંક	
શૈક્ષણિક ગ્રેડ	ભૌતિક ગ્રેડ	શૈક્ષણિક ગ્રેડ	ભૌતિક ગ્રેડ	ટકા	કલર કોડ/સ્ટાર	ટકા	કલરકોડ/સ્ટાર
એકંદરે ગ્રેડ :-		એકંદરે ગ્રેડ :-		એકંદરે ગ્રેડ :-		લક્ષ્યાંક ગ્રેડ :-	

(બી) કાર્યરત શિક્ષકોની સંખ્યા :- (I) પ્રાથમિક સ્તરે :-

મુખ્ય શિક્ષક		નિયમિત પગાર ધોરણે કાર્યરત શિક્ષકો		વિદ્યાસહાયક		કુલ	
પુરૂષ	સ્ત્રી	પુરૂષ	સ્ત્રી	પુરૂષ	સ્ત્રી	પુરૂષ	સ્ત્રી

(II) ઉચ્ચ પ્રાથમિક સ્તરે :-

મુખ્ય શિક્ષક		નિયમિત પગાર ધોરણે કાર્યરત શિક્ષકો		વિદ્યાસહાયક		કુલ		કલા શિક્ષક		કાર્ય પ્રશિક્ષક		સ્વાસ્થ્ય અને શારીરિક શિક્ષણ પ્રશિક્ષક	
પુ.	સ્ત્રી	પુ.	સ્ત્રી	પુ.	સ્ત્રી	પુ.	સ્ત્રી	પુ.	સ્ત્રી	પુ.	સ્ત્રી	પુ.	સ્ત્રી

(સી) વધારાના (અતિરિક્ત) શિક્ષકોની જરૂરિયાતની સંખ્યા :- (I) પ્રાથમિક સ્તરે :-

મુખ્ય શિક્ષક	શિક્ષક
0	0

(II) ઉચ્ચપ્રાથમિક સ્તરે :-

મુખ્ય શિક્ષક	ગણિત અને વિજ્ઞાન માટે શિક્ષક	ભાષા માટે શિક્ષક	સમાજિક વિજ્ઞાન માટે શિક્ષક	કલા શિક્ષક	કાર્ય પ્રશિક્ષક	સ્વાસ્થ્ય અને શારીરિક શિક્ષણ પ્રશિક્ષક
0	0	0	0	0	0	0

➤ શિક્ષકોની ઘટ નિવારવા માટે સ્થાનિક શિક્ષિત વ્યક્તિના સેવા માટેના એસ.એમ.સી ના પ્રયત્નો

.....

- (જી) શાળા મુલાકાત ઉચ્ચ અધિકારીઓ અને તજજ્ઞો દ્વારા મુલાકાત અને સંસાધન સહાયની વિગતો:-

અધિકારી/તજજ્ઞનો હોદ્દો	મુલાકાતની સંખ્યા	સંસાધન સહાયના વિષયો અને ક્ષેત્રો

(એચ) વર્ષ 2021-22 માટે માનવ સંસાધનમાં સુધાર અને સશક્તિકરણ માટેની કાર્ય યોજના (Action Plan) ની બાબતો:-

(1) શિક્ષણના અધિકાર અધિનિયમ 2009માં જણાવ્યા અનુસાર શિક્ષકોની તાલીમી કાર્યક્રમ અને ચર્ચામાં એવી બાબતોનો સમાવેશ કરવામાં આવે જે વિષયવસ્તુ પાઠ્યક્રમમાં સમાવેશપામેલી હોય તો તે બાબતો અંગેની તાલીમ મોટી સંખ્યામાં શિક્ષકોને વિષયવસ્તુ સારી રીતે સમજવામાં ઉપયોગી બને :-તાલીમનો શિક્ષક અસરકારક ઉપયોગ કરે છે.

૩.(એ) બાળકોને ઉપલબ્ધ શિક્ષણ પ્રશિક્ષણ સામગ્રીઓની વિગતો -

વર્ગ	1	2	3	4	5	6	7	8
પાઠ્ય પુસ્તક								
એકમ કસોટી								
સ્વઅધ્યયન પોથી								
સાયન્સ કીટ								
મેથ્સ કીટ								
નોટબુક								
જ્ઞાનકુંજ								
ચિત્રપોથી								
ક્રેયોન/ રંગ બોક્સ								
કંપાસ								
પાટી								
શાળા દફતર								

(બી) વર્ષ 2021-2022 માટે શિક્ષણ પ્રશિક્ષણ સામગ્રીઓ સંબંધી કાર્ય-યોજનાના સ્પષ્ટ મુદ્દાઓ-

- i. દરેક પાઠ્યપુસ્તક માટે સ્વઅધ્યયન પોથી/એકમ કસોટી ઉપલબ્ધ કરાવવી.
- ii. દરેક વિષય માટે ઓછામાં ઓછી એક નોટબુકની જોગવાઈ કરવી.
- iii. ધોરણ III અને VIII ના વિદ્યાર્થીઓને કેયોન (મીણીયા કલર) અને પેન્સિલ બોક્સ સહિત ધોરણ ૧ અને ૨ ના તમામ વિદ્યાર્થીઓને ૧૦૦ પેજની એક ચિત્રપોથીની જોગવાઈ કરવી.
- iv. ધોરણ III થી VIIIના તમામ વિદ્યાર્થીઓને કંપાસ બોક્સની જોગવાઈ કરવી.
- v. શાળાને આપવામાં આવેલા વિજ્ઞાનના સાધનો પાઠ્ય પુસ્તક (અધ્યયન સામગ્રી) સાથે સુસંગતતા ધરાવતી હોવાનું સુનિશ્ચિત કરવું.
- vi. શિક્ષકોને પાઠ્યપુસ્તકની વિષયવસ્તુ સાથે સુસંગતતા ધરાવતું સંદર્ભ સાહિત્ય પુસ્તક પ્રમાણમાં ઉપલબ્ધ કરવું જેથી તેમને વિષયવસ્તુની સારી સમજ મેળવવામાં મદદ મળે અને બાળકો માટે ઉચ્ચ કક્ષાની સમજશક્તિ ધરાવતાં પર્યાવરણને અનુરૂપ પ્રોજેક્ટ્સ વિકસાવી શકે.
- vii. (અન્ય) હાલની સાંપ્રત પરિસ્થિતિને સ્પર્શતા મુદ્દાઓ.(COVID-19 ના સંદર્ભે કરેલ જોગવાઈ/વ્યવસ્થા તથા આગામી આયોજનની વિગત)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- viii. શાળાના અધ્યયન અધ્યાપન સુધારણા માટેનું આયોજન.

.....
.....
.....
.....

- ix. વિશેષ જરૂરિયાતો ધરાવતાં બાળકો (CWSN)માટે સુસંગત શિક્ષણ પ્રશિક્ષણ સામગ્રીઓ અને ઉપકરણો પૈકી બ્રેઈલ પુસ્તકો ઉપલબ્ધ કરાવવી.

.....

(સી) શિક્ષણ પ્રશિક્ષણ પ્રક્રિયાના સંબંધમાં વર્તમાન સ્થિતિ અને કાર્ય યોજના -

મુદ્દાઓ	વર્તમાન સ્થિતિ	કાર્યયોજનાના લક્ષણો
બાળકોના જૂથ રચનાની પ્રક્રિયા વિશે માહિતી		
બાળકો દ્વારા બ્લેક બોર્ડનો ઉપયોગ સંબંધી માહિતી		
બાળકો સાથે ચર્ચા કરવામાં આવે છે.		
આસપાસના પર્યાવરણ સાથે ભણાવવામાં આવતી બાબતોની (પાઠ્યપુસ્તકની વિષયવસ્તુની) સુસંગતતા દર્શાવીને બાળકોને સમજાવવું.		
બાળકો માટે શીખવવામાં આવતાં વિષયોના અભ્યાસ માટેના સમયની માહિતી		
પહેલાં આવરી લેવામાં આવેલાં પ્રકરણોના પુનરાવર્તન માટેના સમયની જાળવણી વિશે માહિતી.		
જુદા જુદા શૈક્ષણિક સ્તરના બાળકો સાથે કામ કરવાની પધ્ધતિ નક્કી કરવી.		
પ્રકરણથી સંબંધિત આનુષંગિક મુદ્દાઓ સંબંધિત શિક્ષકોના જ્ઞાનના સ્તરની માહિતી		
સમુદાયના સંસાધન અને અનુભવોનો ઉપયોગ		
પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરવા અંગે શિક્ષકોની ક્ષમતા		
પ્રકરણોની નાટકીય રજૂઆત, વાદ-વિવાદ અને પ્રશ્નાવલિ દ્વારા શિક્ષણની તકો		
વર્ગખંડોની બહાર પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન		
શિક્ષણ પ્રશિક્ષણ પ્રવૃત્તિ સાથે વાલીઓનો સમાયોગ		

(s) School Base Comprehensive Evaluation (SCE) :-

- વર્તમાન પરીક્ષા વ્યવસ્થાની વિગતો આપે છે.
- એસસીઈના સંબંધમાં કાર્ય-યોજનાના સ્પષ્ટ મુદ્દાઓ.
- એસસીઈ પ્રત્યે શિક્ષકોની જાણકારીનું સશક્તિકરણ.
- વાલીઓ સાથે એસસીઈની વિભાવનાની વહેંચણી.
- બાળકોના ટૂંકા ચરિત્રાત્મક રેખાચિત્ર(પ્રોફાઇલ) અને તમામ બાળકોના જ્ઞાનાત્મક તેમજ બિન-જ્ઞાનાત્મક વિસ્તારોને આવરી લેતા સંચયી વૃત્તની જાળવણી.
- નિયતકાલિક મૂલ્યાંકન માટે સમય સારણીનો વિકાસ કરવો.
- વિશેષ જરૂરિયાતો ધરાવતાં બાળકો (CWSN)ની મૂલવણી માટે લાગુ કરવામાં આવનાર પ્રતિમાન અને માનદંડો સાથે વાકેફ કરવા.

4.સમાનતા :-

મુદ્દાઓ	વર્તમાન સ્થિતિ	કાર્ય-યોજનાના લક્ષણો
વર્ગખંડોમાં વિભિન્ન સામાજિક-આર્થિક જૂથોના બાળકો માટે બેઠક વ્યવસ્થા		
વિશિષ્ટ જરૂરિયાત ધરાવતાં (CWSN) બાળકો માટેની બેઠક વ્યવસ્થા અને શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓનું તેમના તરફનું વલણ		
વર્ગખંડમાં જૂથ રચના પ્રક્રિયામાં વિવિધ સામાજિક આર્થિક જૂથમાંથી બાળકોનું પ્રતિનિધિત્વ		
પ્રત્યાયનમાં શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીઓ તેમજ વિદ્યાર્થીઓમાં અંદરોઅંદર ભેદભાવના પુરાવા		
પછાત વર્ગોની છોકરીઓ અને બાળકોની શાળા બહારની પ્રવૃત્તિઓમાં સામેલગીરી		
છોકરીઓ પર નાના ભાઈ-બહેનને સાચવવાનો બોજ અને આંગણવાડી કેન્દ્રો સાથે સંકલન		
આ બધા મુદ્દાઓ પર સમુદાય સાથે કરવામાં આવેલી ચર્ચાની સ્વભાવગત લાક્ષણિકતા		

5.શાળા બહારના બાળકોનું શિક્ષણ :-

મુદ્દાઓ	વર્તમાન સ્થિતિ	કાર્ય-યોજનાના લક્ષણો
સમયાંતરે બાળકોની યાદી તૈયાર કરી તેને update કરાવીએ છીએ.		
STP વર્ગ માટે શિક્ષકોને તાલીમ આપી Capacity Building (સશિક્તકરણ) કરવામાં આવેલ છે.		
STP વર્ગ શરૂ કરવા માટે જરૂરી સાધનસામગ્રી ઉપલબ્ધ કરાવેલ છે?		
જે બાળકો શાળા બહારના છે તેમની જરૂરિયાત જાણવી / ઓળખવી.		

સ્પેશિયલ ટ્રેનિંગ કેમ્પ શરૂ કરવા માટે એસ.એસમ.સી. ને નાણાંકીય અને વહીવટીય સત્તા સોંપવામાં આવેલ છે?		
શાળા બહારના બાળકોને મદદરૂપ થવા માટે સમયપત્રક તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે?		
જે બાળકોને રેસીડેન્શીયલ સ્પેશિયલ ટ્રેનિંગની જરૂર છે તેને શોધી કાઢવામાં આવ્યા છે?		
સ્થળાંતર કરતા કુટુંબોને ઓળખી તે વાલીને બાળકોના નિવાસીકેમ્પ (છાત્રાલય)ની વ્યવસ્થા અંગે સમજ આપી શિક્ષણ માટે બાળકોને આ કેમ્પમાં મૂકી જવાની હિમાયત કરવામાં આવેલ છે?		

6. શાળા વ્યવસ્થાપન:-

મુદ્દાઓ	વર્તમાન સ્થિતિ	કાર્ય-યોજનાના લક્ષણો
એસએમસીનું બંધારણ		
દરેક સપ્તાહમાં કામના 45 કલાક સુનિશ્ચિત કરવાની વ્યવસ્થા કરવી		
પ્રાથમિક અને ઉચ્ચ પ્રાથમિક સ્તરે વર્ષના કામના દિવસો નક્કી કરવા.		
પ્રાથમિક અને ઉચ્ચ પ્રાથમિક સ્તરે પર શીખવવા બાબતના કલાકો નક્કી કરવા.		
વાલીઓ સાથેની મુલાકાતની વ્યવસ્થા અને જે મુદ્દાઓની થયેલી ચર્ચાની લાક્ષણિકતાઓ.		
એસએમસીની બેઠકોની સંખ્યા અને તેમાં થયેલી ચર્ચાના લક્ષણો		
બનાવટી અને પ્રતિકૃતિરૂપ નામાંકનથી છુટકારો મેળવવા લેવામાં આવેલા પગલાં		
શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર અને કોઈપણ પ્રકારના સમય પ્રવેશને લાગુ કરવા માટે લેવાયેલા પગલાં.		
સમુદાય પાસેથી પ્રાપ્ત કરવામાં આવેલા પ્રદાનો		
આયોજન અને શાળા વહીવટમાં બાળકોની સામેલગીરી		
જાળવણીનો ઉપયોગ - ઉદ્દેશ્યો		
શાળાના પુસ્તકાલય માટે પુસ્તકોની મેળવવાની વ્યવસ્થા		

કલા, કાર્યો અને સ્વાસ્થ્ય સંબંધી શિક્ષણનો સમાવેશ કરતાં સમય-પત્રક તૈયાર કરવાં.		
શીખવવાની બાબતોના કલાકો ઉપરાંતના સમયના વપરાશ માટેના આયોજન ની તૈયારી.		
શાળા વહીવટના મુદ્દાઓ પરત્વે મુખ્ય શિક્ષકની તાલીમ		
શાળા બહારની કન્યાઓ માટે કસ્તુરબા ગાંધી બાલિકા વિદ્યાલયમાં પ્રવેશ અપાવી નિવાસી છાત્રાલયની સુવિધા વિશે જાણકારી આપવામાં આવેલ છે?		

પરિશિષ્ટ:-

	કાર્ય યોજના	સમયગાળો
શાળા આરોગ્ય તપાસણી		
શાળા સ્વચ્છતા		
બાગબાની/યુથ એન્ડ ઇકો ક્લબ		
આપત્તિ વ્યવસ્થાપન		
સ્કિલ ડેવલોપમેન્ટ એક્ટિવિટી		
ચાઈલ્ડ ટ્રેકિંગ		
ઇનોવેશન		
NASની તૈયારી		
ગણિત વિજ્ઞાન પ્રદર્શન		
વિષય મંડળો		
શૈક્ષણિક પ્રવાસ-પર્યટન		
બાહ્ય પરીક્ષાઓ (NMMS,શિષ્ય વૃત્તિ,ચિત્રકામ,વિગેરે....)		

➤ શૈક્ષણિક ગુણવત્તા સંદર્ભે :-.....
.....

➤ સમાનતા સંદર્ભે નોંધ :-.....
.....

➤ શાળા બહારના બાળકોના શિક્ષણ સંદર્ભે નોંધ:-.....
.....

..

➤ શાળા વ્યવસ્થાપન સંદર્ભે નોંધ :-.....
.....

❖ **STRENGTH** (શાળાની ખૂબ સારી બાબતોજે શાળા વિકાસમાં મદદરૂપ હોય)

.....
.....
.....
.....

❖ **WEAKNESS** (શાળાની નબળાઈઓ દર્શાવો જે શાળા વિકાસમાં બાધારૂપ હોય)

.....
.....
.....
.....

❖ શાળાનું વિશિષ્ટ આયોજન

.....
.....
.....
.....
.....

એસ.એમ.સી. સભ્યોની સહી

ક્રમ	નામ	હોદ્દો	સહી
૧.			
૨.			
૩.			
૪.			
૫.			
૬.			
૭			
૮			
૯			
૧૦			
૧૧			
૧૨			
૧૩			